

STICHTING NOORD-NEDERLAND-VLAANDEREN, in de zomer van 1936 te Rotterdam opgericht om in Noord-Nederland en in het bijzonder te Rotterdam belangstelling te wekken voor het cultureel en maatschappelijk leven in Vlaanderen.

De Stichting nam op godsdienstig en politiek vlak een neutrale houding aan. Voorzitter en secretaris waren Karel Waternaux en A.J. Bouten. Aanvankelijk gaf men *Maandberichten* uit (september 1936), die in 1938 onder de naam *Dietsche Tijdingen* verder verschenen. Van 1939 af verschenen hierin ook de mededelingen van het **Dietsch Studentenverbond** (DSV). Nog in 1936 kwam een Haagse afdeling tot stand onder leiding van J.J.W. Eekhout. In januari 1938 waren er afdelingen in Rotterdam, Den Haag (onder leiding van Karel Heynderickx), Haarlem (onder leiding van Alfons Fornier), Amsterdam en Leiden. In 1939 richtte men te Utrecht onder leiding van W.J.P. Pompe een afdeling op met onder anderen Pieter Geyl als bestuurslid. In 1940 kwamen er nog afdelingen in Groningen, Maastricht, Nijmegen en Dordrecht tot stand. Begin 1940 telde de Stichting ongeveer 1000 leden, waarvan velen ook lid waren van **De Dietsche Bond**, het DSV en het **Algemeen-Nederlands Verbond**.

De Stichting organiseerde lezingen, filmavonden en reizen naar Vlaanderen en had plannen voor een bibliotheek over Vlaanderen, ook al mocht deze geen politieke werken bevatten. Via de Stichting werkten ook organisaties als Kinderuitwisseling Vlaanderen-Noord-Nederland en de Stichting Dietsche Briefwisseling met afdelingen in Vlaanderen, Frans-Vlaanderen, Nederlands-Indië, Suriname, de Antillen en Zuid-Afrika. De vrees con-

troversieële punten te raken was groot, al huldigde men wel **Flor Grammens** en organiseerde men reizen naar de **IJzerbedevaart**. Vlak voor de oorlog was men actief op het terrein van de spelling. De regering werd verzocht, juist nu de contacten met Vlaanderen moeilijker werden, niet eigenmachtig en zonder overleg tot een spellingvernieuwing over te gaan. Nog in het najaar van 1940 waren er plannen voor hulp aan getroffen bibliotheken in Vlaanderen en wilde de Stichting een Diets persbureau oprichten en met speciale radio-uitzendingen over Vlaanderen en Nederland beginnen. De Stichting was ook actief betrokken bij **De Groot-Nederlandsche Actie** en in *Dietsche Tijdingen* verkondigde menig lid zonder meer een aanvaarding van de 'nieuwe orde' en de aanstaande verwerkelijking van Groot-Nederland met Duitse hulp.

In de zomer van 1941 viel de Stichting onder het verbod van de Duitse bezettingsautoriteiten en werd zij als 'niet-deutschfreundliche' organisatie opgeheven. Dit doet enigszins vreemd aan daar nogal wat leden pro-Duitse en pro-nationaal-socialistische sympathieën hadden. Als geheel was de Stichting echter niet volledig in handen van collaborerende Groot-Nederlanders.

LITERATUUR: L. Buning, 'Karel Waternaux, de Stichting Noord-Nederland-Vlaanderen en de Grootnederlandse acties', in WT, jg. 37, nr. 1 (1978), kol. 11-39; – P. van Hees, 'De Groot-Nederlandse Beweging in 1940-1941 en het optreden van J. Chr. Kist', in WT, jg. 48, nr. 4 (1989), p. 226-238 en jg. 49, nr. 1 (1990), p. 1-19.

PIETER VAN HEES*